

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานหลักไว้ คือ ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาแตกต่างกันทำให้มีความแปลกแยกทางการเมืองแตกต่างกัน ดังนี้ คือ

ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา	ความแปลกแยกทางการเมือง
สูง	สูง
ต่ำ	ต่ำ

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระได้แก่คุณสมบัตส่วนตัว 11 ประการ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา สถานที่กำเนิด ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และความยึดมั่นผูกพันในศาสนาซึ่งมีดัชนีที่ใช้ชี้วัด 15 ตัว (โปรดดูแบบสอบถามในภาคผนวก)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความแปลกแยกทางการเมืองซึ่งมีดัชนีชี้วัด 36 ตัว

อย่างไรก็ดี การกำหนดให้แนวคิดใดเป็นตัวแปรตามและตัวแปรอิสระนี้เป็นแต่เพียงการกำหนดในเบื้องต้นเท่านั้น ในขั้นวิเคราะห์ข้อมูลแบบตัวแปรหลายทาง (Multivariate) จะได้กำหนดใหม่ว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระหรือตัวแปรตามตามความเหมาะสม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วน ด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 ได้แก่ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

อนึ่งแบบสอบถามนี้ไม่มีการให้ผู้ตอบระบุชื่อหรือที่อยู่ ทั้งนี้เพื่อผู้ตอบรู้สึกว่าจะสามารถรักษาความเป็นส่วนตัวไว้ได้

ส่วนที่ 2 มาตรวัดความยึดมั่นผูกพันในศาสนา ประเด็นที่จะเป็นดัชนีชี้วัดทั้งหมดมีทิศทางไปในทางบวก (Positive) ดังนั้นค่าของความยึดมั่นผูกพันในศาสนา ยิ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่จะกำหนดต่อไปเท่าใด ก็หมายความว่ายังมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากขึ้นเท่านั้น

ส่วนที่ 3 มาตรวัดความแปลกแยกทางการเมือง ประเด็นที่จะเป็นดัชนีชี้วัดทั้งหมดมีทิศทางไปในทางบวก (Positive) ดังนั้นค่าของความแปลกแยกทางการเมือง ยิ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่จะกำหนดต่อไปเท่าใด ก็หมายความว่ายังมีความแปลกแยกทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น

สำหรับแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัย จะมีลักษณะที่เป็นคำถามปลายปิด การศึกษาถึงระดับความยึดมั่นผูกพันในศาสนา⁴ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้มาตรวัดตามวิธีของลิเคิร์ท ซึ่งกำหนดตัวเลือกเป็น 5 ระดับคือ ทำเป็นประจำ บ่อยๆ ค่อนข้างบ่อย บางครั้ง ไม่เคยทำเลย ซึ่งกำหนดคะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

สำหรับคำถามที่เกี่ยวกับความแปลกแยกทางการเมืองซึ่งเป็นข้อความเชิงบวก (Positive) แต่ต้องการวัดในสิ่งที่เบี่ยงลบ (Negative) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดคะแนนเท่ากับ	1
เห็นด้วย	กำหนดคะแนนเท่ากับ	2
ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	กำหนดคะแนนเท่ากับ	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดคะแนนเท่ากับ	5

3.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกายภาพ

พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดปัตตานี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาว่าความแตกต่างในคุณสมบัติของบุคคลด้านต่างๆ จะมีความสัมพันธ์กับ

สภาวะความแปลกแยกทางการเมืองหรือไม่ อย่างไร

⁴ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ จูไรรัตน์ สวัสดิภาพ (2529) ซึ่งศึกษาเรื่อง ขุนชนกับความยึดมั่นผูกพันในศาสนาของชาวไทยมุสลิม : ศึกษากรณีไทยมุสลิม อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มาเป็นต้นแบบในการจัดทำแบบสอบถาม

3.5 จำนวนตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานีซึ่งเป็นเมืองที่มีความสำคัญในภาคใต้ตอนล่างทั้งในอดีต และปัจจุบัน มีประชากรที่นับถืออิสลามร้อยละ 80.68 เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการเลือกอำเภอ ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 12 อำเภอ ซึ่งกำหนดเป็น 4 อำเภอ หรือ 1 ใน 3 ของอำเภอทั้งหมด คือ อำเภอเมือง อำเภอยะหริ่ง อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอสาวยะบุรี
2. กำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง ต่อ 1 อำเภอ ซึ่งรวมเป็น 400 ตัวอย่าง
3. ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยได้ตัวอย่างทั้งหมด 388 ตัวอย่าง ซึ่งถือว่าเพียงพอสำหรับการใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อการศึกษาวิจัย แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งประชาชนในจังหวัดปัตตานีเป็นผู้ตอบ
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ เพื่อให้เข้าใจแนวคิด รวมถึงทฤษฎีต่างๆ

3.7 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ

ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้คือ 1. ตัวแปรเดียว (Univariate) อันได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย 2. ตัวแปรคู่ (Bivariate) อันได้แก่ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (การวิเคราะห์ความแปรปรวน หรือ Analysis of Variance – ANOVA) ค่าไค-สแควร์ ค่าสหสัมพันธ์สัมประสิทธิ์ (Correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3. ตัวแปรหลายทาง (Multivariate) อันได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตัวแปรคู่ ใช้ตัวแปรอิสระที่เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อันได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา และความแปลกแยกทางการเมือง นอกจากนี้ก็ได้แก่ การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา (ตัวแปรอิสระ) และความแปลกแยกทางการเมือง (ตัวแปรตาม) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตัวแปรหลายทาง ใช้คุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม และความยึดมั่นผูกพันในศาสนาเป็นตัวแปรอิสระ และความแปลกแยกทางการเมืองเป็นตัวแปรตาม

3.8 ช่วงเวลาทำการวิจัย

มกราคม 2545 - มีนาคม 2546

3.9 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. ความแปลกแยกทางการเมือง หมายถึง ภาวะที่รัฐมีลักษณะเป็นอิสระจากความต้องการและความตั้งใจของประชาชน รวมทั้งมีอำนาจในการข่มขู่คุกคาม บงการ และเป็นศัตรูกับประชาชน ภาวะการณ์เช่นนี้ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่แสดงถึงความไร้อำนาจ ความไร้ความหมาย ความไร้บรรทัดฐาน ความโดดเดี่ยว และความแตกแยกจากอดีต ทำให้ไม่มีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความไม่ตั้งใจหรือถูกบังคับ
2. มุสลิม หมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี